

ТУМАЧЕЊЕ КЊИЖЕВНОГ ДЕЛА: САВРЕМЕНА ПРОЗА

1. Књижевно дело међу другим уметничким делима. – Текст књижевног дела и врсте неопходних текстолошких обавештења. – Језик којим нам говори књижевно дело. – Специфичне одлике књижевне комуникације. – О природноме језику као медијуму књижевности. – Основни комуникациони троугао: аутор - дело - читалац. – Поетика као скуп изражајних средстава и поступака којима се писац служи. – Теоријска, експлицитна и имплицитна поетика. – Функције књижевне комуникације упоређене с функцијама природног језика.

2. Основи теорије прозе и приповедања (наратологије). – Учесници наративне комуникације. – Аутор, приповедач и читалац. – Наратив, прича и приповедање. – Типови приповедача и приповедања. – Теорија приповедања Франца Штанцла, Жерара Женета и Бориса Успенског. – Перспектива из које се приповеда и тачка гледишта. – Појам фокализације. – Начин организације времена и простора у приповедању. – Хронотоп као веза времена и простора. – Композиција. – Ликови. – Структуралистичка и постструктуралистичка наратологија.

3. Претходни, теоријски део замишљен је као неопходни увод у практични део, у само тумачење књижевног дела. Он се зато своди на сажети преглед који иде уз тумачење изабраних илустративних примера из српске прозе. Тај се преглед селективно, по потреби излаже и примењује при интерпретацији текстова у току наставе. Увођење студената у вештину тумачења подразумева лакше уочавање својстава књижевног текста, односно важних момената у његовој структури, као и активирање стеченог теоријског знања да би се уочене својства текста компетентно објаснила. И зато што је крајњи циљ сама вештина интерпретације, студент у договору са професором бира и у форми есеја тумачи једну приповетку, при чему се користи препорученом теоријском литературом.

4. **Литература:** Новица Петковић, „О класификацији и природи књижевних текстова”, „Поетика српске књижевности: предмет и сврха проучавања”, „О типовима приповедања” *Огледи из српске поетике*, Београд, 1990¹, 2006²; Јуриј М. Лотман, *Структура уметничког текста*, Београд, 1976¹, 2021²; Франц Штанцл, *Типичне форме романа*, Нови Сад, 1987; Михаил Бахтин, „Реч у роману” и „Облици времена и хронотопа у роману”, *О роману*, Београд, 1988; Борис Успенски, *Поетика композиције*, Београд, 1989; Мике Бал, *Наратологија*, Београд, 2000; Х. Портер Абот, *Увод у теорију прозе*, Београд, 2009.